

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum

2017-10-26

Ärendebeteckning

511-8782-2011

1(10)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Avanäset i Skellefteå kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Administrativa uppgifter

Namn	Avanäset
Dossiernummer	2402309
NVR-id	2021305
Kommun	Skellefteå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	53 km SO om Skellefteå och 7 km S om Lövvånger
Ekokarta	21K 8-9d
Mittkoordinat	7145675, 807020 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Maringeografisk region	Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutslista, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten, enskilda markägare, samt en samfällighet
Fastigheter	Lövvångersavan 1:2, 1:13, 10:1, 10:2, Lövvångersavan S
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	714 hektar
Vattenareal	538 hektar
Landareal	176 hektar
Skyddad areal produktiv skog	78 hektar

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av naturskogar, strandmiljöer och havsmiljöer samt områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande kustlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer och biologisk mångfald ska reservatet även tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Naturreservatet har viktiga områden för friluftslivet, bland annat i anslutning till värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer.

Syftet ska uppnås genom att mänsklig påverkan på skog, kustlinje samt vattenmiljöer minimeras. Den helt övervägande delen av reservatets skogar, stränder och vattenmiljöer ska få utvecklas fritt genom naturliga processer så som landhöjning, brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Vid behov ska områdena i anslutning till värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer framhävas genom en varsam skötsel.

Skälen för beslutet

Avanäset utgörs av ett stort, sammanhängande och i stort sett opåverkat kustområde, med höga värden kopplat till skogs- och havsmiljöer. Sådana områden blir allt mer sällsynta i länet.

Området innehåller en rad av regionens prioriterade naturtyper, och är topprankat bland länets skärgårdsskogar enligt den regionala strategins urvalsmodell. Skogarna utgörs främst av hållmarkstallskogar och kustgran-skogar med stark naturskogskaraktär. De präglas av en varierad beståndsstruktur, allmän förekomst av gamla träd och hänglavsrikedom. I området finns viktiga livsmiljöer för ett antal rödlistade arter, exempelvis grenlav och finflikig brosklav, som är beroende av opåverkade kust- och naturskogsmiljöer och därför har mycket svårt att klara brukande och exploatering. De orörda havsområdena utgör viktiga miljöer både för fågel och för fisk. Här häckar bland annat de rödlistade arterna svärta och roskarl. Naturtypen små öar och skär, som har ett prioriterat bevarandevärde enligt den regionala strategin, utgör ett viktigt inslag för dessa fåglar. De grunda områdena har en god förekomst av kransalger och utgör viktiga lek- och uppväxtmiljöer för fisk. Området innehåller också intressanta fornlämningar som bidrar till upplevelsevärdena i området.

De höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att de ska kunna bevaras och utvecklas.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose annat ändamål samt att uppföra annan anläggning på mark eller i vatten, med undantag för enkel sommarbrygga i anslutning till befintlig byggnad,
2. anlägga väg, landutfyllnad eller bro,
3. anlägga ledning i luft, mark, på botten eller i vatten,
4. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark, botten, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, gjuta, schakta, dika, dikesrensa, dämna, muddra, utfylla, tippa och dumpa,
5. anordna upplag,
6. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd,
7. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig bilväg samt med undantag för uttransport av fällt högvilt samt för snöskoter vintertid på is eller på snötäckt, väl tjälad mark,
8. släppa ut avloppsvatten, sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel på land eller i vatten,
9. bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle, med undantag för den befintliga fritidsbebyggelsens behov,
10. anlägga eller bedriva akvakultur (exempelvis fiskodling) av djur eller växter,
11. plantera in för trakten främmande djur, växter eller andra organismer.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,

2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötselåtgärder i form av skapande av död ved och luckighet,
4. skötselåtgärder i form av hävd och framröjning av områden kring och i anslutning till värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer, bland annat fornlämningar,
5. borttagande av ej underhållna byggnader och anläggningar,
6. undersökning och dokumentation av områdets kulturmiljöer, naturtyper samt växt- och djurarter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
2. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo eller häckande fåglar på öar och skär,
4. göra upp eld direkt på berghällar,
5. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig bilväg samt med undantag för snöskoterkörning vintertid på is eller på snötäckt, väl tjälad mark,
6. ankra, förtöja eller lägga upp båt, flotte med flera vattenfarkoster längre än 2 dygn, med undantag för ordinära fritidsbåtar i anslutning till befintliga stugor,
7. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, lägerverksamhet eller andra större arrangemang

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut och som beskrivs i bifogad skötselplan,

- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) och terrängkörningsförordningen (1978:594),
- c) normalt underhåll av befintliga vägar. Träd som fallit eller hotar att falla över vägarna får kapas men ska lämnas i reservatet,
- d) nödvändig drift, underhåll och reparationer av befintliga ledningar. Planerade åtgärder samråds och akuta reparationsåtgärder meddelas förvaltaren så fort som möjligt.
- e) nödvändig drift, underhåll, reparationer och framtida förbättringsåtgärder av Ledfyren Kallviksklubben,
- f) ägare till fastigheterna 2:12, 2:18 och 2:19 att genom röjning av sly och buskar bibehålla öppna strandängar inom markerat område i bilaga 2,
- g) att efter samråd med Länsstyrelsen genomföra siktröjning av sly och buskar i anslutning till befintlig stuga,
- h) redan inskrivna servitut

Ärendets beredning

Avanäsens höga naturvärden har sedan en längre tid varit kända och ett flertal inventeringar som dokumenterat områdets naturvärden har genomförts sedan 1980-talet. Länsstyrelsen har besökt området och inventerat det vid ett antal tillfällen samt fört en dialog med berörda markägare. Under arbetet med att ta fram reservatsförslaget har Länsstyrelsen på plats besökt huvuddelen av dem som har fritidshus på tomter som omsluts av det planerade reservatet för att orientera sig om förhållandena och samla in synpunkter. Naturvårdsverket tillstyrkte att Länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare i syfte att bilda naturreservat av området 2010. Efter förhandlingar mellan markägarna och staten har överenskommelse om inträngsersättning träffats på en fastighet och på den samfällda marken, samt överenskommelse om köp träffats på två fastigheter. Därutöver äger fastighetsverket två fastigheter.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- Skogsstyrelsen tillstyrker reservatsförslaget
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) har inget att erinra mot förslaget
- Sjöfartsverket har lämnat ett yttrande med förslag på att farledshållning och framtida förbättringsåtgärder anges som verksamhet undantagen från de allmänna reservatsföreskrifterna. Yttrandet gällde dels Ledfyren Kallviksklubben, som sjöfartsverket är ägare och underhållsansvarig för. Det gäller även farleden som sträcker sig i områdets östra kant och in mot kallviken.

Länsstyrelsens bedömning: Reservatet bör inte utgöra ett hinder för framtida förbättringsåtgärder på Ledfyren Kallviksklubben. Länsstyrelsen har därför lagt till ett undantag för Ledfyren. Farleden ligger utanför reservatets gräns, varför Länsstyrelsen inte tar med denna i undantaget.

- Avans samfällighetsförening har lämnat ett yttrande gällande en förändring av reservatets gränsdragning vid Grönborgs sydvästra strandlinje. De vill ha möjlighet att röja området mellan fastlandet och Grönborg när detta grunda område övergår till land. I övrigt ser byn positivt på bildandet av Avanäsets naturreservat.

Länsstyrelsens bedömning: Området mellan fastlandet och Grönborg kommer genom landhöjning att övergå till landmark, och kommer då utgöra värdefulla havsstrandängar. Länsstyrelsen ser därför positivt på att detta område hålls öppet och har lagt in ett undantag i föreskrifterna som tillåter röjning inom detta område.

- Skellefteå kommun är positiva till förslaget men har i sitt yttrande påpekat att enligt kommunens fördjupning av översiktsplanen för Skellefteå kommun, Kusten, finns ett utpekad bebyggelseområde inom det föreslagna reservatsområdet. Samhällsbyggnadsenheten anser att reservatsgränsen bör dras utanför bebyggelseområdet. Planeringschefen gjorde dock bedömningen att i och med att det inte finns någon detaljplan för området samt att staten förvärvat marken så motsätter sig inte kommunen reservatsbildningen.

Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Beskrivning av reservatet

Avanäset ligger i Skellefteå kommun, ca 53 km SO om Skellefteå och ca 7 km S om Lövånger. Området utgörs av ett stort opåverkat kustområde med skogar och havsmiljöer. Området har mycket höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, där de glesa hållmarkstallskogarna och kustgranskogarna präglas av varierad beståndsstruktur, allmän förekomst av gamla träd och hänglavsrikedom. Den marina delen av reservatet utgörs av exponerade rev, orörda skär och små öar samt grunda vikar med god förekomst av kransalger. Dessa miljöer utgör viktiga lekområden för fisk samt viktiga rast- och häckningslokaler för fågel. I reservatet finns även inslag av i stort sett hydrologiskt intakta våtmarker samt tjärnar och vattendrag. Området hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar eller orörda små öar.

Tillgängligheten till naturreservatet är god med vägar. Dock begränsas tillgängligheten under delar av året av en vägbom. Området har idag få besökare och antalet besökare bedöms även fortsättningsvis vara litet.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden. Avanäset har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver det därför undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Områden med naturskog, orörda havsvikar och opåverkade kustmiljöer blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det

ursprungliga landskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Inom den naturgeografiska region (29a) där Avanäset är beläget utgör arealen formellt skyddad naturskog endast en liten del av den totala skogsmarksarealen. I den maringeografiska regionen Bottenviken är endast 3.3 procent formellt skyddat. Naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av skog och havs- och kustmiljöer.

Avanäset ligger i en skogsbiologisk värdetrakt och därmed är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena. Tack vare placeringen i en värdetrakt bidrar skyddet även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Området innehåller en hög grad av små öar och skär samt har en lång oexploaterad strandlinje, vilka båda är prioriterade bevarandevärden enligt den regionala strategin för havs- och kustmiljöer i Västerbottens län.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och riksintressen

Bildandet av Avanäsets naturreservat stärker möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet *Levande skogar* genom att ca 78 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar dessutom till att stärka miljömålet *Hav i balans samt en levande kust och skärgård* som bland annat strävar till att skydda särskilt värdefull natur, bevara biologisk mångfald samt säkra en hög grad av upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Därutöver bidrar även reservatet till att stärka miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* samt det nationella friluftsmålet *Tillgång till natur för friluftsliv*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Avanäset ligger inom ett område av riksintresse för både naturvård och friluftsliv (Lövångerskusten, NRO24080), vilket ytterligare motiverar att området undantas från exploatering.

Naturreservatsbildningen bidrar till att långsiktigt öka och säkerställa förekommande naturvärden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets höga naturvärden inte går att förena med skogsbruk eller annan exploatering. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer med ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Avanäset därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av

värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

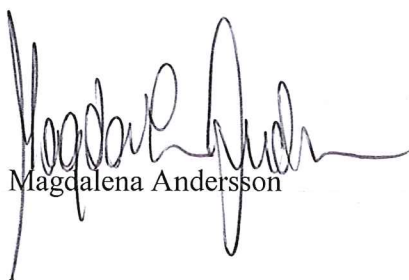
I naturreservatet finns det fornlämningar som är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (SFS 1988:950). Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

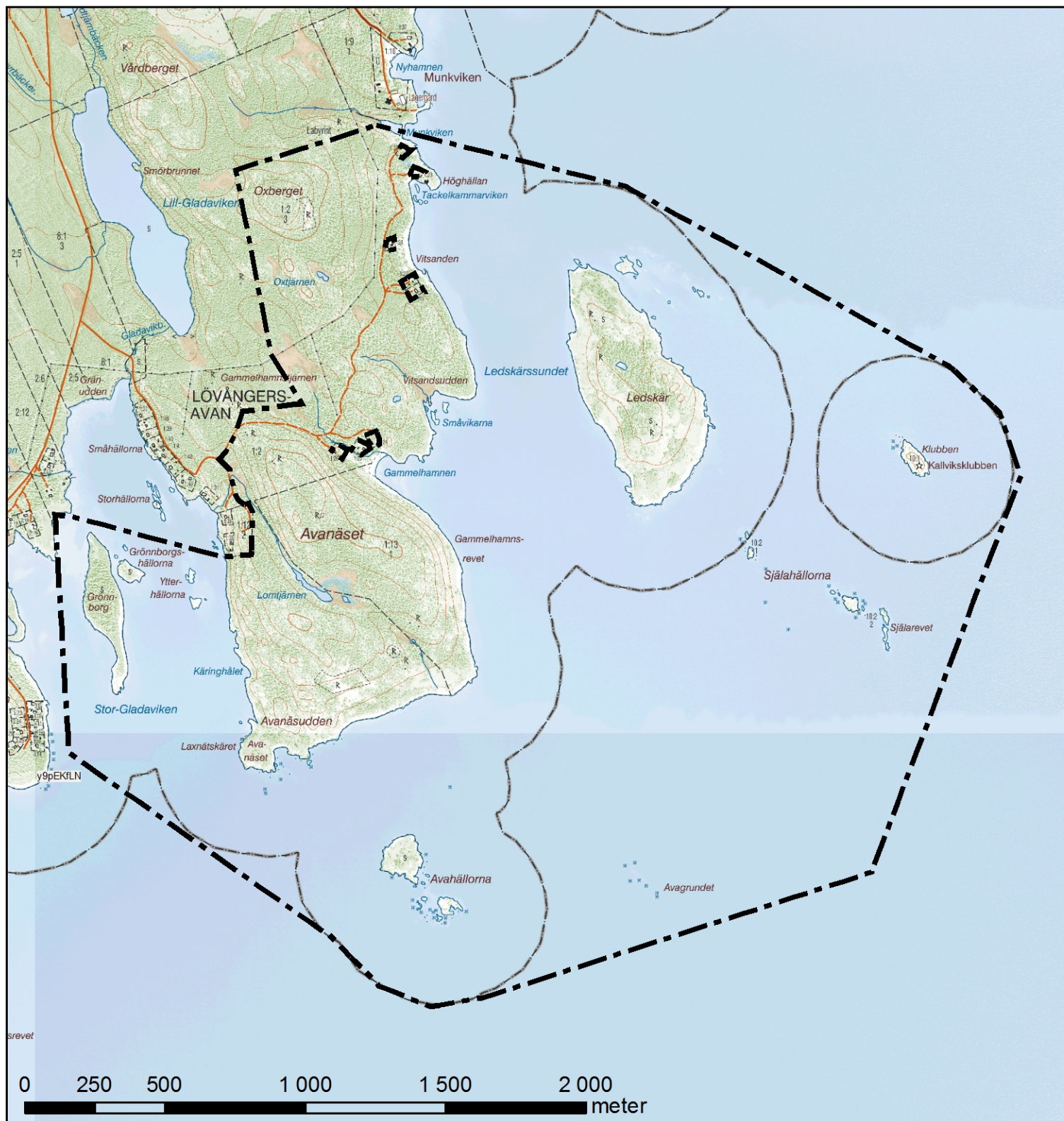
Magdalena Andersson

Kristin Dahlgren

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Utpekade område där röjning av sly och buskar är tillåtet
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Naturreseptat **Avanäset**

Skellefteå kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-8782-2011

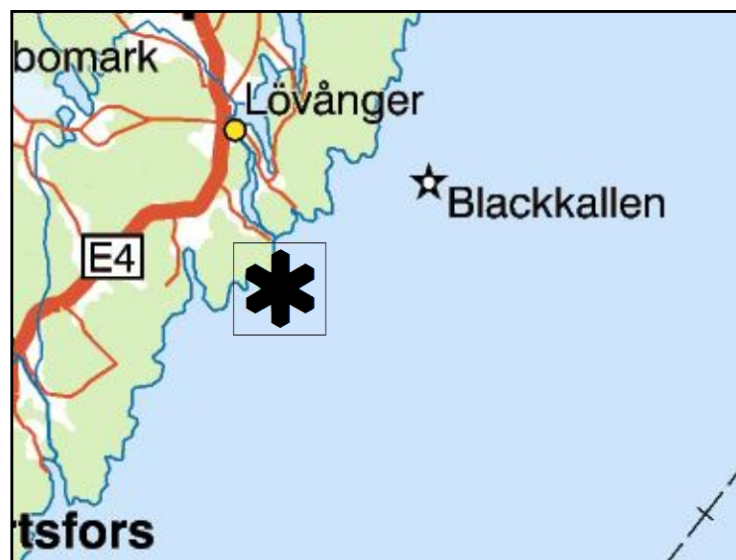

Reservatsgräns

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut med dnr 511-8782-2011.

Område för undantag enligt föreskrifterna

Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut för
Avanäset naturreservat i Skel-
lefteå kommun.

Skötselplan

2017-10-26

Diarienummer

511-8782-2011

1(15)

SKÖTSELPLAN FÖR AVANÄSET NATURRESERVAT I SKELLEFTEÅ KOMMUN

Foto: Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbotten
Storgatan 71 B
901 86 Umeå

1. Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av naturskogar, strandmiljöer och havsmiljöer samt områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande kustlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer och biologisk mångfald ska reservatet även tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Naturreservatet har viktiga områden för friluftslivet, bland annat i anslutning till värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer.

Syftet ska uppnås genom att mänsklig påverkan på skog, kustlinje samt vattenmiljöer minimeras. Den helt övervägande delen av reservatets skogar, stränder och vattenmiljöer ska få utvecklas fritt genom naturliga processer så som landhöjning, brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Vid behov ska områdena i anslutning till värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer framhävas genom en varsam skötsel.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Avanäset
Dossiernummer	2402309
NVR-id	2021305
Kommun	Skellefteå
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	53 km SO om Skellefteå och 7 km S om Lövvånger
Ekokarta	21K 8-9d
Mittkoordinat	7145675, 807020 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Maringeografisk region	Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1 till beslutet
Markägare/Ägarkategori	Staten, enskilda markägare, samt en samfällighet
Fastighet	Lövvångersavan 1:2, 1:13, 10:1, 10:2, Lövvångersavan S
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	714 hektar
Vattenareal	538 hektar
Landareal	176 hektar
Skyddad areal produktiv skog	78 hektar

2.2 Naturtypsindelning

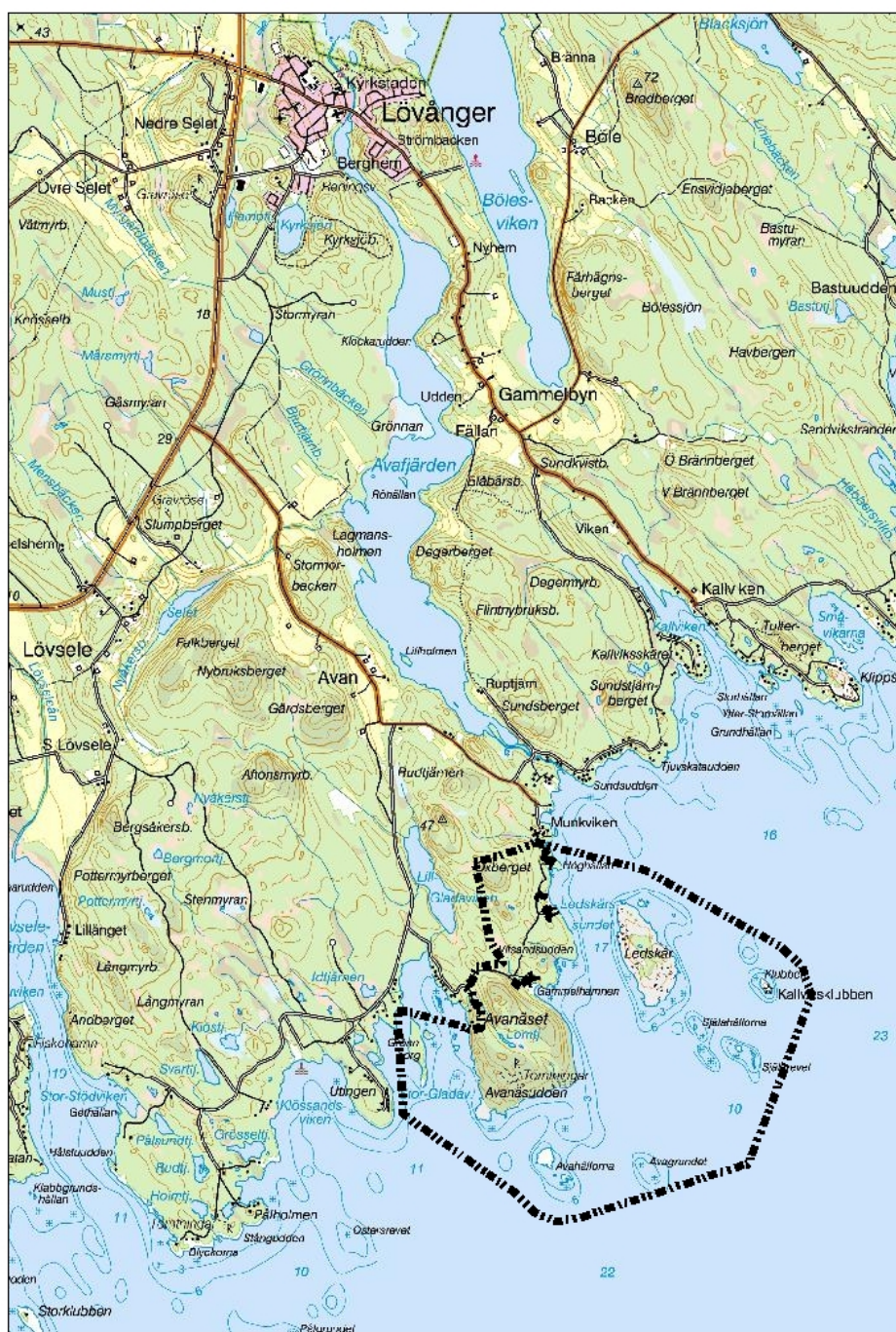
Kod	Naturtyp enligt NNK ¹	Areal (ha)
1000	Marint vatten	377
1140	Blottade ler och sandbottnar	2,7
1160	Stora grunda vikar och sund	13
1170	Rev	87,5
1220	Sten och grusvallar	1,3
1621	Skär i Östersjön, terrester del	4,3
1622	Skär i Östersjön, vattendelen	57
1630	Strandängar vid Östersjön	0,3
1640	Sandstränder vid Östersjön	0,6
2140	Risdryner	0,7
3160	Myrsjöar	0,5
3200	Vattendrag	0,1
126	Mindre vattendrag - < 3 m	0,1
4030	Torra hedar	3,4
4811	Obestämd fuktig-blöt hed/gräsmark/myrmark	0,2
6960	Öppen icke-natura-naturtyp	3,8
7140	Öppna mossar och kärr	4,7
8900	Öppna substratmarker, ickenatura-naturtyp	41
9006	Tajga, sumpblandskog	0,5
9010	Tajga, obestämd	94,5
9030	Landhöjningsskog	6,1
9801	Osäker lövskog	2,7
9810	Osäker Tajga/ickenatura-skog	4,1
9900	Icke-naturaskog	7,6

¹ Natura-naturtypskartans naturtyper, kartering enligt Naturvårdsverket.

2.3 Beskrivning av reservatet

Läge och landskap

Avanäset naturreservat ligger i Skellefteå kommun, ca 53 km SO om Skellefteå och ca 7 km S om Lövvånger. Reservatet omfattar delar av kustremsan, från Munkviken i norr till sydväst om ön Grönnborg i söder och innefattar Avanäset och Oxberget. Reservatet sträcker sig, från Munkviken sett, ut i havet ca 2,5 km i östlig riktning och ca 3 km åt syd- sydost och inkluderar öarna Ledskär, Klubben, Själahällorna, Själarevet, Avagrundet och Avahällorna samt Grönnborg.

Avanäsets naturreservat är markerat på kartan.

Geologi

Berggrunden inom reservatet domineras helt av metagråvacka. I den nordligaste delen finns ett litet område med granit/granodiorit, som fortsätter norrut utanför reservatet (SGU Berggrundskarta 21 L Ånäset NV). Metagråvacka är karaktäristisk för länets kustområde.

Stora delar av reservatet består av kalt berg. Det förekommer också svallsediment, som omlagrats av havets vågor. Dessa är mer grusiga där havet slagit in samt mer sandiga och moiga i skyddade lägen mot väster. Det finns också mindre områden med svallad morän. Ledskär domineras av grövre svallsediment i form av klappersten (SGU Kvartärgeologiska kartan 21 K Robertsfors/21 L Ånäset).

Skogsmiljöer

Områdets skogar utgörs till stora delar av naturskogar. På Avanäset och på Oxberget i norr dominerar hällmarkstallskogar medan barrblandskog och senvuxen granskog upptar svackor med tjockare jordlager och de flackare strandnära områdena i nordost. Hällmarkstallskogarna är ofta glesa och i mosaik med öppna partier med hållar, block och klappersten. Hällmarkerna i sig är mycket varierade med rundhållar, hållkar, små stup och flera mindre förkastningssprickor.

Tallskogarna på övre delarna av Avanäsberget samt vid Oxtjärnen och Oxberget i norr är mycket fina. Här förekommer gamla 200-åriga tallar allmänt och träd upp mot 300 år är inte ovanliga. Många träd har förvridna eller brutna kronor vilket ytterligare förstärker skogarnas vildmarkskaraktär. Avanäsudden och stora delar av Avanäsets östra sida utgörs av storblockiga klapperstensfält. Här växer mycket karg och senvuxen kustgranskog med både skogsdungar och solitära granar. En rikt utvecklad hänglavflora är utmärkande för hela området, där särskilt barrträdslavar som gällav och luddig skägglav förekommer rikligt.

Området i nordost präglas av barrblandskogar och senvuxen kustgranskog närmast stränderna. Unga opåverkade landhöjningsskogar hittar man på Vitsandsudden och på ön Grönnborg. Uppe på Grönnborg är skogen luckig och skiktad med vidgreniga granar. Äldre björkar står spridda på ön och döda träd förekommer allmänt. I zonen närmast havet finns oftast en smal bård av lövträd. Denna domineras av gråal, med inslag av rönn. Arter som vändrot och rödblåra är här karaktärsarter. Albården är finast och har störst utbredning på Grönnborgs norra och södra udde.

Landhöjningsskog med en bred albård. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Ön Ledskär har en till synes orörd karaktär och stor variationsrikedom. På en stor del av ön, med fokus på öns yttre delar, växer mycket särpräglad trädvegetation med månghundraåriga vegetativt förnygrade flerstammiga grankloner och riktigt gamla solitära alar, rönnar och björkar. De öppna delarna på ön består av hällar och klapperstensfält samt rishedar med mjölon, kråkris och ljung med spridda träd av rönn, tall och gran. På den centrala delen av ön växer en barrblandskog med inslag av gamla och grova björkar. Även en del rönn samt enstaka gamla grova sälgar växer här. Det är sparsamt med död ved. Den trädlevande lavfloran är generellt välutvecklad på ön, med rikligt med gällav, slånlav och brosklavar, särskilt mjölig brosklav.

Sötvattensmiljöer och våtmarker

Inom området finns relativt opåverkade myrar, tjärnar och mindre vattendrag. Samtliga av reservatets myrar utgörs av mossar och plana fattiga kärr. Centralt i reservatet ligger Gammelhamnstjärnen, en myr vars namn indikerar att den för inte så länge sedan var en tjärn. Den översta delen av myrens utlopp har rätats och utgörs av ett dike. I svackorna på Avanäset, mellan berghällar, klappersten och kraftigt svallad morän förekommer en del näringsfattiga myrar. Den största av dessa omsluter den på Avanäset centralt belägna Lomtjärnen. Här har en smålom observerats i lämplig häckningsterräng samt någon knipa och grönbena. Tjárnarna är ofta små och kännetecknas av näringsfattigt vatten, låg produktivitet och påverkan av humussyror som gör dem naturligt sura. Från tjárnarna rin- ner små bäckar ut i havet. Några av dessa, som bland annat bäckarna som har sitt källflöde i Lomtjärnen, har troligen endast ett vattenflöde under en begränsad tid av året.

Lomtjärnen ligger centralt belägen på Avanäset. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Marina miljöer

Den marina delen av reservatet är variationsrik och omfattar många olika naturtyper. De vanligast förekommande naturtyperna i den marina delen utgörs av exponerade skär och små öar samt rev, men här finns även skyddade vikar och sund.

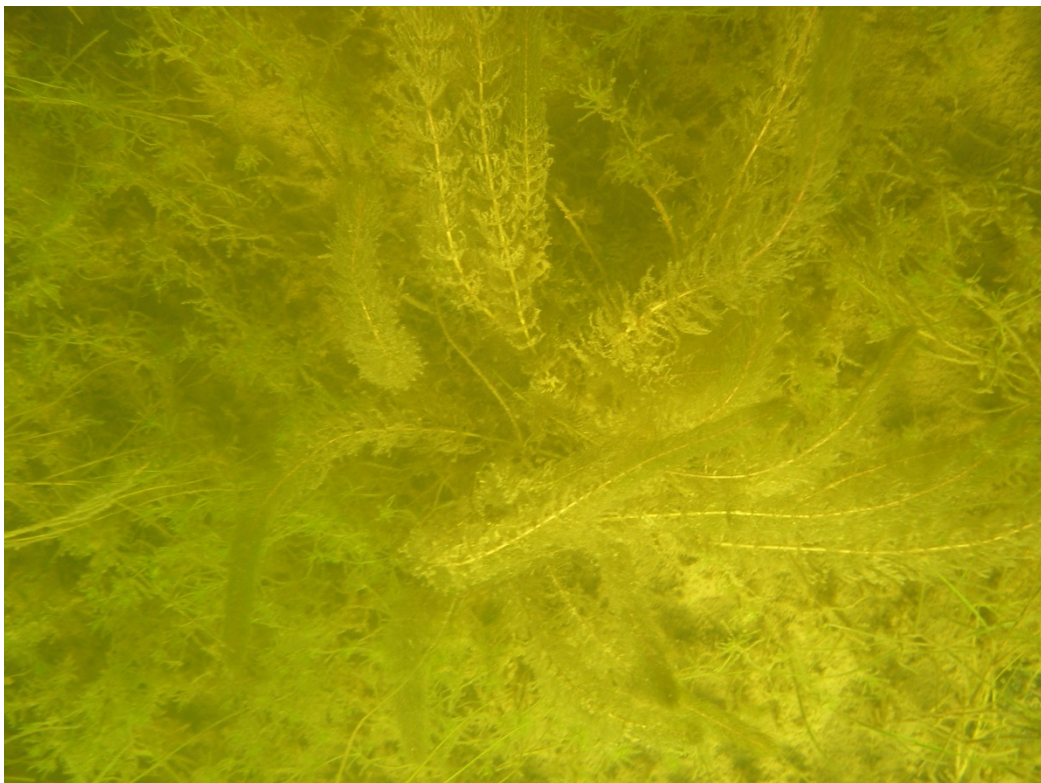
På de exponerade reven och skären, såsom på Avanäsudden, Avahällorna och Ledskrässundet, växer ettåriga korta alger som grönslick, ullsläke och skvalpalg.

Algerna är ofta övervuxna av encelliga kiselalger som ger algerna och stenarna ett gulbrunt utseende. Olika märkräfter och snäckor som exempelvis båtsnäcka (*Theodoxus fluviatilis*) lever av algerna i dessa miljöer.

De exponerade reven och skären utgör viktiga lekområden för fisk. Området runt ön Grönnborg utgör ett viktigt lekområde för sik. För strömmingen är grundområdena vid Avahällorna och Avagrundet viktiga som lekområden. Både abborre och gädda vandrar upp och leker i sjöarna strax utanför reservatet, bland annat i Lill-Gladaviken. I grundområdena sydväst om Grönnborg noterades sandstubb vid länsstyrelsens inventeringar. Även pungräkor var vanligt förekommande här.

Även för häckande och rastande fåglar utgör skären och de små öarna viktiga miljöer. Här häckar bland annat kustlabb, vigg, rödbena, tobisgrissla, svärta och roskarl. Nordväst om Grönnborg ligger ett grundområde som blottas vid lågvatten. Detta utgör en viktig rastlokal för fåglar.

Inom reservatet finns även grunda skyddade mjukbottnar med riklig undervattensvegetation av fröväxter såsom ålnate, trådnate och borstnate. Även den sällsynta växten axslinga har påträffats norr om Ledskär. På ett antal platser, till exempel nordväst om Grönnborg och väster om Ledskär, finns fina ängar av kransalger med arter som borststräse, glansslinka, havsrufse och grönsträse.

Riklig undervattensvegetation är vanligt på de grunda skyddade bottenarna i reservatet. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Stränder

Reservatet har en lång oexploaterad strand. Majoriteten av stränderna är exponerade mot havet och utgörs av klippor och block med sparsam vegetation. Arter såsom strandråg, vide, krypnarv, knutnarv, gultåtel, kärleksört och strandglim återfinns i dessa miljöer. Den smala strandremsan runt Avanäset, som reser sig direkt ur havet, domineras av block. Blocken övergår snabbt till öppna substratmarker med enstaka träd. Stränderna ut mot Vitsandsudden består också de till största delen av block. Typiska växter där är salttåg, östersjötåg, kärrsälting, knappsäv och agnsäv. Ön Ledsjär kantas av öppna substratmarker med inslag av stenar, klippor eller sten och grusvallar. Större delen av stränderna runtom ön Grönnsborg är exponerade mot havet. På den sydligaste spetsen av ön finns härlar, medan på öst- och västsidan består stränderna av stenar och block.

I de mer skyddade delarna av reservatet hittar man havsstrandängar och sandstränder. På den nordligaste delen av Grönnsborg samt vid Vidsandsudden hittar man orörda havsstrandängar med arter som gultåtel, rörfen, slätterblomma och ormtunga. Två större sandstränder samt en mindre finns inom reservatet. Gammelhamnen är en vacker naturhamn med enstaka stugor i närheten. Här växer typiska sandväxter som strandråg och strandärt. Vitsanden är en långsträckt sandstrand i den nordliga delen av reservatet. En mindre sandstrand hittar man vid Tackelkammarviken innanför Höghällan.

*Vitsanden är en vacker och orörd strand som kan utgöra ett trevligt utflyktsmål.
Foto: Länsstyrelsen Västerbotten*

Arter

Inom reservatet har flera ovanliga arter noterats, varav några är beroende av gamla naturskogar. En rikt utvecklad lavflora är utmärkande för hela området. Inom området växer också den mycket sällsynta finflikiga brosklaven samt grenlaven på flera platser. I havet har den relativt ovanliga axslingan hittats. Det stora och opåverkade kustområdet har också ett specifikt värde för flera rödlistade havs- och skärgårdsfåglar.

Följande arter har noterats i Avanäsets naturreservat. Hotkategori redovisas enligt Artdatabankens Rödlista 2015 där NT = nära hotad, VU = sårbar och EN = starkt hotad: violettgrå tagellav (NT), finflikig brosklav (VU), grenlav (VU), doftskinn (NT), granticka (NT), harticka (NT), kilporing (NT), sotticka, citronicka, stjärntagging (NT), alticka, strandveronika, axslinga, smålom (NT), svärta (NT), ejder (VU), tobisgrissla (NT), kustlabb (NT), roskarl (NT), spillkråka (NT).

Kulturspår

Fisket och säljakten har utgjort viktiga näringsgrenar i naturahushållningen längs Västerbottenskusten. I Avanäsets naturreservat finns spår efter ett tidigt nyttjande av kustområdets vatten i form av bland annat lämningar efter tomtningar, gistgårdar och labyrinter. Fornlämningarna i området verkar ha uppkommit från 1000-talet till 1700-1800-talen.

Tomtningar anses generellt vara den äldsta lämningen efter skärgårdsnäringsarna och sätts framförallt i samband med säljakten under vårvinter och höst. Tomtningar är rester efter enkla byggnader som förekommer i kustbandet. De synliga resterna består av stenlagda grunder som vanligtvis är rektangulära eller runda. Golvytan brukar vara röjd från större stenar, flack eller något nedgrävd och ibland finns en eldstad. Längs Västerbottenskusten är drygt 300 tomtningar registrerade, de flesta i Lövångers socken. På Avanäset finns tomtningar, troligen anlagda under 1500-talet. På den sydöstra delen av Avanäsberget finns bland annat ett område (RAÄ 333) med 12 tomtningar, samt 2 stensträngar, som skulle kunna vara rester av tomtningar.

Inom området hittar man även gistgårdsrösen, labyrinter och kompassrosor. Gistgården utgjorde en anläggning för torkning av fisknät. Små stenrösen har hållit uppe stolpar av trä som man hängt näten på. Stolparna finns inte längre kvar, men rösena visar var gistgården stått. Gistgården som ligger i anslutning till Gammelhamnen (RAÄ 339), består av 10 gistgårdsrösen i en rad. Labyrinter och kompassrosor, som också brukar anses ha anknytning till fiske, har bland annat påträffats på Ledskär. Utan mer ingående undersökningar är det svårt att säga hur gamla de är, eftersom samma typer av lämningar tillkom ända in på 1800-talet. På Ledskär hittar man även lämningar efter tomtningar och gistgårdar, samt mest troligt ett sjömärke.

På Oxberget finns också ett område med fornlämningar (RAÄ 337). Här har man hittat tomtningar, lämningar efter stenugn samt en boplatsgrop. Stenugnen är en lämning efter kallmurad ugn, som var avsedd för matlagning, brödbakning eller

dylikt. Boplatsgropens funktion är inte helt känd, men den kan ha använts för förvaring, matberedning eller dylikt.

Inom området har man hittat gravar i form av stensättningar (RAÄ 304 samt RAÄ 332). En stensättning har till skillnad från röset, en mera flack profil. Gravarna är här uppbyggda av sten enbart, men form och storlek varierar. Gravformen förekommer i allmänhet under bronsålder och järnålder.

Stensättning (RAÄ 332) på Avanäset. Foto: Länsstyrelsen Västerbotten

Friluftsliv

Avanäset nyttjas idag huvudsakligen av människor i närområdet. Dessa utgörs främst av stugägare. Området är ett ovanligt ostört och naturskönt kust- och skärgårdsområde med vackra klipphällar, sandstränder och naturskog. Området på Avanäsberget och runt Oxberget är attraktiva områden både för friluftsliv och kulturmiljö. Dessa naturskogsområden kan vara trevliga att ströva runt i. Området kan vara attraktivt för båtfolk, men de steniga och blockiga stränderna kan försvåra landstigning. Sandstränderna vid Gammelhamnen och Vitsand kan utgöra ett trevligt utflyktsmål.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (bilaga 1). Skötselområden med fri utveckling kommer med tiden att förändras genom landhöjning, sedimentation samt vegetationssuccession vil-

ket gör att områdenas gränser mot varandra med tiden kommer att förändras. För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

3.1 Skötselområde 1, skog, stränder och öppen substratmark med fri utveckling

Skötselområdet utgörs av skogsområden med i huvudsak hållmarksbunden tallskog, senvuxen granskog och successionsskogar på landhöjningsstränder, stränderna samt den öppna substratmarken med bland annat klapperstensfält, hållmarker samt rishedar. Hållmarkstallskogarna på de högre belägna delarna är mycket fina med minst tre generationer tall. Här finns allmänt med gamla träd på 200 år men även ännu äldre tallar förekommer. Skogarna är luckiga och öppna omväxlande med rena håll- och klapperpartier. Död ved förekommer sparsamt. Närmare stränderna i de flackare delarna återfinns senvuxna granskogar och landhöjnings successioner. I de senare är förekomsten av död ved fläckvis riklig, både i albårder och i de primära granskogarna. Stränderna utgörs främst av sten och block, men även sandstränder och havsstrandängar förekommer inom skötselområdet.

Bevarandemål

Skötselområdet präglas huvudsakligen av naturliga processer såsom landhöjning, brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. På sikt kommer bestånden att hysa betydande mängder död ved och en struktur som är typisk för naturskogar. Typiska arter förekommer.

Skötselåtgärder

Skötselområdet lämnas för fri utveckling

3.2 Skötselområde 2, tallplantering med luckhuggning och skapande av död ved

Skötselområdet utgörs av en 40 - 50 - årig tallplantering. Enstaka granar har börjat komma upp. Blåbärsris täcker marken.

Bevarandemål

Skötselområdet ska på sikt utvecklas till en talldominerad barrblandskog. Skötselområdet präglas på sikt av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen.

Skötselåtgärder

Det ska finnas möjlighet att vidta åtgärder för att efterlikna ett naturligt tillstånd av tallplanteringen. Exempel på sådana åtgärder är olika typer av ringbarkning för att skapa döda, döende eller försvagade tallar. Dessutom kan luckhuggning och andra ingrepp för att skapa variation och heterogenitet i bestånden vara ak-

tuella. Allt virke lämnas i skogen. Efter åtgärden är genomförd ska området ingå i skötselområde 1.

3.3 Skötselområde 3, sötvattensmiljöer och våtmarker med fri utveckling

Skötselområdet består av näringsfattiga tjärnar som omges av myrmark, så kallade öppna mossar, fattiga och intermediära kärr, samt några mindre vattendrag. Nya sötvattensmiljöer och våtmarker uppkommer till följd av landhöjningen när havsvikar grundas upp, snörs av från havet och så småningom övergår till sjöar och våtmarker.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

Sötvattensmiljöerna och våtmarkerna inom reservatet ska lämnas för fri utveckling.

3.4 Skötselområde 4, marina miljöer med fri utveckling

Skötselområdet består både av de exponerade reven och skären samt de skyddade vikarna och sunden. Området är viktigt som lek- och uppväxtområde för fisk, såsom sik och strömming. Skötselområdet är också viktigt för rastande och häckande fåglar.

Bevarandemål

De marina områdena präglas av god vattenkvalitet och naturlig vattenomsättning. Habitaterna har betydelse som reproduktions- och uppväxtområde för fisk, samt som rast- och häckningsplatser för fåglar. Arealen av de ingående naturtyperna ska inte minska annat än genom naturliga processer såsom landhöjning.

Skötselåtgärder

De marina miljöerna inom reservatet ska lämnas för fri utveckling.

4. Mål och åtgärder för friluftslivet

Tillgängligheten är relativt god och reservatet kan nås via mindre bilvägar, varav några till och med når en bit in i området. Under delar av året (vinterhalvåret) begränsas dock tillgängligheten av en vägbom, som finns utanför reservatsgränsen. Området är bitvis lättvandrat.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet är tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar i form av ett obrutet naturskogsområde.

Det är möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området. Information om reservatet finns också i lämplig omfattning via internet eller andra tekniska lösningar.

Informationen i området förhöjer upplevelsen av besöket genom att den är lättläst och fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets skyltar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftslivet

En informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. Förslag på lämplig plats för informationsskylt redovisas i bilaga 1. Det ska på skylten finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten. Information om Avanäsets naturreservat på länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

5. Övriga anläggningar

Fyren på ön Kallviksklubben ägs och förvaltas av Statens fastighetsverk. Vägen inom reservatet förvaltas i dagsläget av en frivillig förening där alla stugägare är medlemmar. Utifrån mängden besökare som reservatet leder till kan Länsstyrelsen komma att betala en del av vägavgiften. Det finns en gemensam brunn samt en vattenledning, som förvaltas av stugägarna. Utöver detta finns enstaka byggnader (utedass, båthus, redskapsskjul) som nyttjas av stugägarna samt enstaka mindre anläggningar för att dra upp båtar från havet. Dessutom finns en gjuten stenpir och ett presenningstält vid Gammelhamnen. Presenningstältet bör rivas, men stenpiren får fortsätta nyttjas av besökare och stugägare.

6. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas i reservatet enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. I anslutning till fastigheterna får nyttjande ske i enlighet med gällande servitut.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskylt	Se bilaga 1	1
Gränsmarkering	Se bilaga 1	1
Skapande av döda, döende eller försvagade tallar och luckighet	Se bilaga 1	2
Vid behov framröjning av värdefulla kust- och skärgårdsanknutna kulturmiljöer	Se bilaga 1	2

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

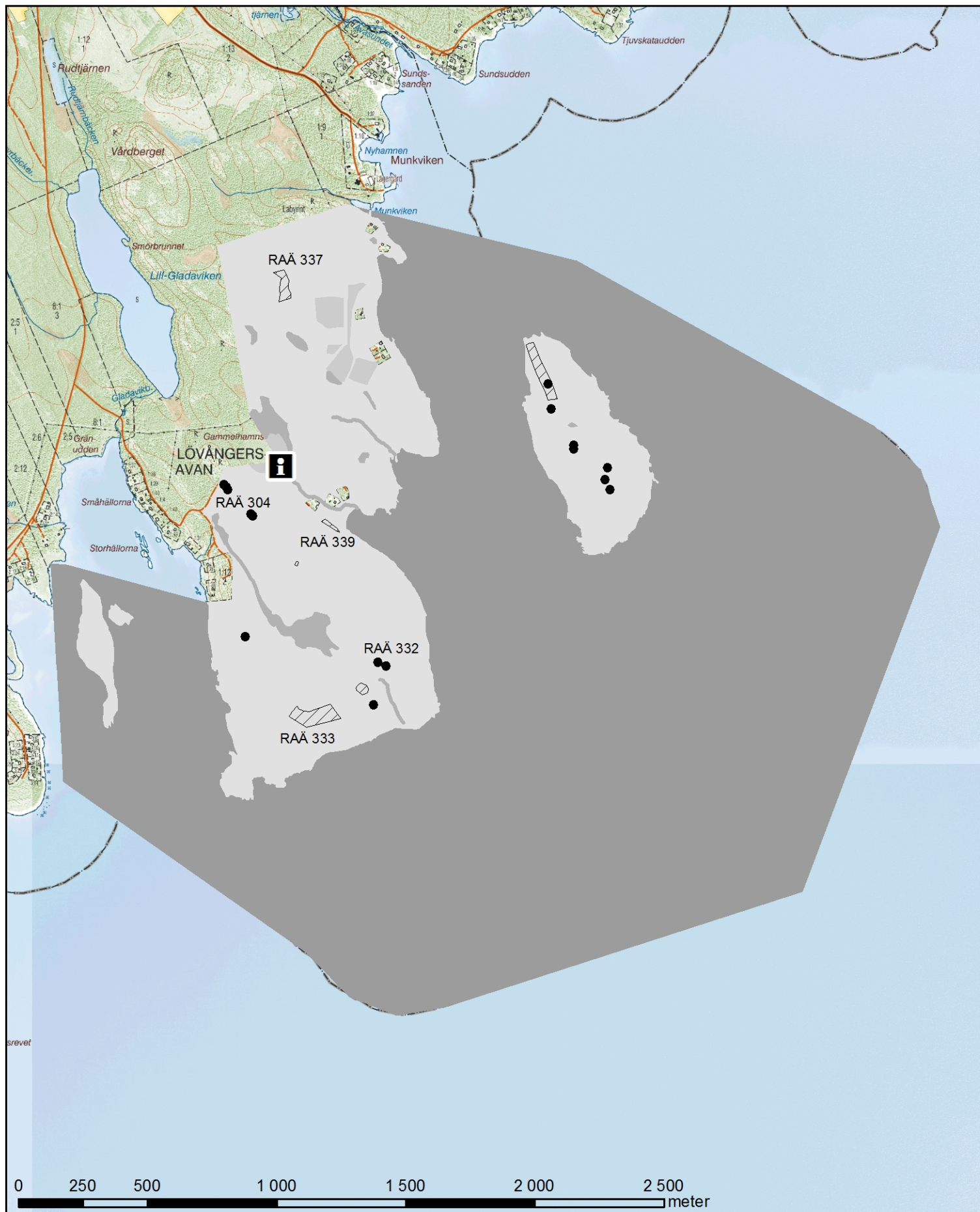
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor:

1. Karta över skötselområden, fornlämningsområden samt lämplig plats för informationstavla

Bilaga 1 till Skötselplan för Avanäsets naturreservat i Skellefteå kommun, dnr: 511-8782-2011.

Skötselområden

- 1 Skog, stränder och övrig öppen mark med fri utveckling
- 2 Tallplantering med luckhuggning och skapande av död ved
- 3 Sötvattensmiljöer och våtmarker med fri utveckling
- 4 Marina miljöer med fri utveckling

- Informationsskylt
- Fornlämningar punkt
- Fornlämningar yta

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4

Datum

2017-10-26

Ärendebeteckning

511-8782-2011

1(1)

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (**511-8782-2011**),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt bör de bifogas.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 30 november 2017**, annars kan inte överklagandet tas upp.